

4) paa Søfiden er der af den forudsatte Fortrække ligesom dengang kun foreslaaet Anlæg af et enkelt.

Planen for Anlægget, en delvis Dækning ved Fortgrupper, er altsaa i Hovedtrækkene den samme, kun ere de enkelte Led studt frem til den i 1875 antagne Bombardementsgrændse, medens de mellemiggende Affnit fremdeles ere udækkede. Tager man altsaa de forandrede Forudsætninger, nemlig Bombardementsgrændsens Udvidelse, i Betragtning, vil det være øiensynligt, at de Indvendinger, der i den ovenfor anførte Erklæring af 20. Januar 1873 fra Ingenieur- og Artillericheferne fremsattes mod Planen af 1873, nu med samme Høie kunne vendes imod den iaar fremlagte Plan. Med andre Ord: naar det tidligere Projekt selv angav sit Formaal kun at være en Dækning mod Overtumpling og et Støttepunkt for Hæren, men ikke nogen Sikring mod Bombardement, saa kan den nu forelagte Plan heller ikke opfylde noget videregaaende Formaal, om end Forternes Antal allerede er steget fra 9 til 12 à 16, og Beføstningen fra 14 til 34 Millioner Kroner alene for Landfideus Bedkommende.

Dette vil formentlig fremgaa tydeligt af følgende Kjendsgjerninger:

Foran den vestlige Front findes et Affnit af ikke mindre end $1\frac{1}{2}$ Mils Bredde mellem Ballensbæk og Husumfortet, hvor Fæstningsterrainet kun er dækket af en Enceinte i 11,000 Alens Afstand fra Byen, og det fremgaar tillige af fremlagte Oplysninger, at man af Hensyn til Besættningens Svagheit ikke har tænkt sig noget mobilt Forsvar i Terrainet foran, hvad den lukkede Enceinte heller ikke giver nogen gunstig Udgang til. Her maa det altsaa antages, at Tjenden kan anbringe sit Skjts i indtil 4,000 Alens Afstand fra Enceinten, og derfra beskyde Byen, idet Bombardementskanoner formentlig kunne anbringes meget mere dækkede end det Skjts, der skal optage Artillerikampen med Fæstningsværkerne. Det erkjendes ogsaa

i de medfølgende Bilag, at der paa Høiderne ved Skovlunde er overladt Tjenden en Stilling, fra hvilken „store Dele bagved Enceinten ville være oversete“.

Foran den nordlige Front er der ligeledes ladet et Affnit indenfor Bombardementsgrændsen af $\frac{1}{2}$ Mils Bredde aa bent for Tjenden, hvor den sydlige Del af Dyrehaven vil kunne skjule de Værker, hvorfra Byen kan beskydes. Først syh for dette Affnit i ca. 13,000-Alens Afstandslinien foreslaas en Hindring tilveiebragt ved en kunstig Oversvømmelse af Hynghy Enge. Men det henstilles i Bilagene som tvivlsomt, hvorvidt denne Hindring, (hvis den ellers i rette Tid er kommen istand), ikke kan forceres af Tjenden, navnlig naar denne understøttes af en Flaade ved Kysten. Saaafald vil det være overladt den mobile Forsvarstyrke at forsvare Affnittet helt ned til Charlottenlund, hvor først Enceintens Kanoner kunne komme til at virke fra 6,000-Alens Afstandslinien. Mærkeligt er, at det er Byens to Hovedadgange ad Roskilde Landevei og Strandveien, der saaledes er ladet uden Dækning af faste Forter.

De her fremsatte Betragtninger hviler paa Antagelsen af den Bombardementsgrændse, som i 1875 forudsattes. Allerede nu vil der imidlertid være begrundet Tvivl, om denne Grændse ikke hyderligere maa udvides. Artilleriets Udvikling har særlig gaaet i Retning af at forsøge Skudvidden for det lettere Skjts. Under alle Omstændigheder maa man være forberedt paa, at Bombardementsgrændsen i Fremtiden vil blive dragen i fjernere Afstande fra den Gjenstand, man vil sikke mod Beskydning, og da vil det projekterede Fæstningsanlæg vise sig endnu mere ufyldbestgjørende.

Endvidere er Forsvarslinien helt igjennem betinget af et vidtløftigt System af Oversvømmelser, der, naar intet Uheld indtræder, forudsætter 7 Døgn for at iværksættes, og dog „kun forsaavidt der turde regnes paa, at Tjenden kan forhindres i at ødelægge Dæmningerne“, ligesom man